

Előfizetési árak: Egy hónapra 4 pengő, negyedévenként 10 pengő 80 fillér. Egyes példányszám ára (pályaudvarokon is) 10 fillér, a vasárnapi szám ára 32 fillér, a Képes Vasárnap nélkül 12 fillér.

PESTI HIRLAP

Szerkesztőség: Vilmos császár-ut 78. Telefon 1-122-95. Főkiadók: Vilmos császár-ut 78. Telefon 1-122-95. Erzsébet-körút 1. Telefon 1-352-96. A fiókák jegyzékét vasárnap közöljük az apróhirdetések élén.

Szent Györgyi, a Nobel-díjas magyar tudós

Szent Györgyi Albert, a szegedi egyetem tanára már eddig is a magyar tudomány büszkesége volt. Mindenki tudta róla, hogy vitaminkutató kísérleteivel és más élettani felfedezéseivel a külföldön is dicsőséget szerzett a magyar tudománynak. Ezentul százszorosan büszkének leszünk rá: a stockholmi Karolina orvosi intézet neki ítélte oda az ezévi Nobel-díjat. Ezentul a büszkeségtől felcsillanó szemmel így fogjuk őt emlegetni: Szent Györgyi Albert, a Nobel-díjas magyar tudós.

Nobel Alfréd nagyszerű alapítványából immár közel négy évtizede osztogatják a Nobel-díjakat a világ legkiválóbb írói és tudósai között. A nitroglicerint és a dinamit feltalálója, aki óriási vagyonát robbantószerkezték gyártásával szerezte, a múlt század végén teremtette meg azt az alapot, amelynek a jutalmait azóta a legnagyobb dicsőséget jelentik az irodalmi és tudományos világban. A legféltettebb robbanóanyagok előállítója, akinek a találmányait és gyártmányait természetesen azonnal saját céljaira sajátították ki a háborús rombolás mesterei, finom és gyöngéd lelke sugallatára nemes és nagyszerű alapítványa segítségével azokat kívánta megjutalmazni, akik nem a háborút, hanem a békét szolgálják. Azokat, akik az emberiség valódi kulturértékeit gyarapítják s embertársaik számára tűrhetőbbé és elviselhetőbbé teszik a kegyetlen életet. Fizikusokat, kémikusokat, orvosokat óhajtott kiüntetni, azután írókat, akik ideális lelkük szépséges termékeivel a lelkek sebeit gyógyítják, végül pedig államférfiakat, politikusokat és más közéleti embereket, akik különösen érdemes tevékenységgel szolgálják az emberek megbékélésének és testvéri megértésének ügyét.

Negyven esztendő alatt sok fizikai, kémiai, orvosi, irodalmi és békédíjat osztottak ki Stockholmban. Magyarországon élő és Magyarországon dolgozó magyar tudóst azonban eddig még nem ért ez a szerencse. Nem azért, mert nem voltak olyan fizikusaink, kémikusaink, orvosaink, íróink és politikusaink, akik a díjakat éppen úgy megérdemelték, mint az idegen nemzetek sok Nobel-díjas büszkesége, hanem azért, mert a magyar globus elzárt élete, a magyar nyelv körülhatárolt kicsiny hatóterülete a magyar tudós, a magyar író és a magyar közéleti ember zsenijét eleve elviselhetetlen korlátok közé szorította. A boldog nagy nemzetek nagy elméi első megnyilatkozásuktól kezdve ott állanak a rivaldafényben, mint a színpadon megjelenő Lohengrin lovag hattyus fogatában. A magyar tudós, a magyar író, a magyar közéleti ember azonban elvész a szem elől, mint egy mesterségesen háttérbe szorított statisztát, akit senki sem lát és ami még nagyobb baj: senki sem akar meglátni. A magyar érték lelki erőinek egy részét — és pedig nem is a kisebbiket — arra kénytelen fordítani, hogy az ismeretlenségből feltörjön és észrevétesse magát. Ha hiányzik belőle ez az ügyesség, vagy az ügyességet pótló kivételes szerencse, ragyogása fényét a világ szeme elől elfedi a magyar globusra ráboruló éjszaka. Hány kivételes, csodálatos, nagyszerű magyar lángész élt, szenvedett, alkotott anélkül, hogy a külföld és a nemzetközi kultúrtenyezőök figyelme ráeszmélt volna elméjük fényére! Az országhatárok visszaverték szellemük ragyogását úgy, amint az ólomfal megbénítja a röntgenfény sugárzását.

Eddig három magyar származású tudós, egy orvos és két fizikus kapta meg a Nobel-díjat. De mind a három, amikor hozzájutott ehhez a kitüntetéshez, már külföldön élt, külföldi tudományosság szolgálatában állott, a külföld tudatában úgy könyvelődött el, mint idegen országok értéke, az idegen országok pedig gondoskodtak róla, hogy továbbra is úgy szerepel-

tessék őket, mint saját szellemi kincsesházuk értékeit. Szent Györgyi tanárról mindenki tudja, hogy a mienk. Szent Györgyi Albertet senki sem vitathatja el tőlünk. Magyarországon él, Magyarországon dolgozik, magyar egyetem büszkesége volt eddig is. És itt külön ki kell emelni, hogy a szegedi egyetemen érte el világraszóló tudományos eredményeit. Azon az egyetemen, amelyik idegen hóditók elől menekült magyar területre. Kolozsvárról költözött át a nagy alföldi városba, hogy magyar földre átmentse az Erdélyben végveszedelembé sodort

magyar kulturértékeket. Mekkora kulturértékek voltak azok, amelyeket a román invázió vesztélyezett és kipusztításra ítelt, azt most a szegedi egyetem világraszóló dicsőségével lehet a csodálkozó népeknek megmutatni.

Szent Györgyi Albert munkásságának minden eredménye áldás az emberiség számára. És emellett világraszóló dicsőség a magyarság részére. Boldogan üdvözljük őt. És köszönjük neki azt a nagyszerű ajándékot, amelyet az ő érdemes munkával megszerzett világdicsősége a magyar nemzetnek adott.

DR. SZENT GYÖRGYI ALBERT szegedi egyetemi tanár, a vitamin-kutatás világhírű tudósa kapta az ideai orvosi Nobel-díjat

Stockholm, okt. 28. (Svéd távirati Iroda.) A stockholmi Karolina orvosi intézet ma döntött az orvostani Nobel-díjról és azt dr. Szent Györgyi Albert szegedi egyetemi tanárnak ítélte oda.

Stockholm, okt. 28. (Svéd Távirati Iroda.) A Karolina-intézet néven ismert stockholmi orvostudományi főiskola az 1937. évi élettantudományi és orvostantudományi Nobel-díjjal dr. Szent Györgyi tanárnak az elégetés élettani folyamatai körül — különös tekintettel a C-vitaminra és a Fumar-sav katalizációjára — tett felfedezéseit kívánta jutalmazni.

Szent Györgyi Albert nyilatkozik a Pesti Hirlapnak „Fokozott örömmel dolgozom tovább!”

— A Pesti Hirlap szegedi tudósítójának telefonjelentése —

Szeged, okt. 28. Szegedre csütörtökön késő este érkezett meg a hír, hogy az ideai orvosi Nobel-díjat dr. Szent Györgyi Albert, a szegedi egyetem tanára, a világhírű tudós kutató kapta meg. Az örömdetes hír pillanatok alatt terjedt el a városban és mindenütt nagy lelkesedést keltett.

A Tisza-szállóban éppen Szigeti József hegedűművész tartotta hangversenyét, amelyen megjelent a város közönségének színe-java. A hangverseny szünetében terjedt el a nevezetes esemény híre. Olyan izgalom támadt, hogy mindenki csak erről beszélt és a hangverseny második részében a figyelem megoszlott.

A Pesti Hirlap szegedi tudósítója nyomban felkereste dr. Szent Györgyi Albert egyetemi tanárt, aki közben már értesült világraszóló kitüntetéséről. Örömtől elfogódott hangon beszélt és többek közt a következőket mondotta:

— A Nobel-bizottság döntésének az az előzménye, hogy

már tíz év óta dolgozom egy óriási jelentőségű problémán és munkaközben igen sok érdekes adatra bukkantam.

— Valószínűnek tartom, hogy a C-vitaminnal elért eredményeimért részesültem ebben a nagy kitüntetésben. Az igazság az, hogy esztendő óta már több ízben jelölve voltam a Nobel-díjra. A bizottság mostani döntésének híre engem is rendkívül meglepett, mert őszintén szólva, egy pillanattal sem mertem arra gondolni, hogy ebben a kitüntetésben részesítenek.

— A hírt közvetlenül Stockholmból kaptam meg. Ott tartózkodik ugyanis most egy kártársam, Beznák Aladár egyetemi tanár, aki tanulmányuton van odakint és jelen volt a

Nobel-bizottság ülésén. Az ülés után, amint értesült a döntésről, azonnal felhívott telefonon és ő közölte velem a bizottság határozatát.

— A Nobel-díj egy tudós életében természetesen olyan óriási esemény, amelynek jelentősége nemcsak a kitüntetésben áll, hanem abban, hogy lehetőséget nyújt a további munkára.

Meleg szavakkal szólt ezután a nemzetközi együttműködésről és segítségről, amely a tudományos világra oly jellemző.

— Ez a nemzetközi segítségadás — mondta — tette számomra lehetővé, hogy kutatásaimat eredményesen folytathattam. Különösen az amerikai alapítványok voltak azok, amelyek biztosították számomra, hogy akadály nélkül, megfelelő anyagi eszközök rendelkezésre bocsátása után elvégezhessem azokat a tudományos buvárkodásokat, amelyekhez bizony igen jelentős összegű pénzre volt szükségem. Az utóbbi időben különösen az amerikai MACI volt az, amely lehetővé tette az eredményes munka biztosítását, azonkívül a nagy nemzetközi együttműködés, amit a világ minden táján élő tudományos kutatással foglalkozók részéről tapasztaltam. Ezek a körülmények vezettek ahhoz a jelentős sikerhez, amelyet számomra most a Nobel-díj jelent.

Arra a kérdésünkre, hogy mik a további tervei és szándékai, Szent Györgyi Albert mindössze ennyit válaszolt:

— Fokozott örömmel dolgozom tovább!

Végül kijelentette Szent Györgyi, hogy december elején Stockholmba utazik és december 10-én személyesen veszi át a Nobel-díjat.

Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter nyilatkozata

A késő esti órákban alkalmunk volt beszélni dr. Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszterrel aki a következőket mondotta:

— Este nyolc órakor kaptam a távirati jelentést dr. Szent Györgyi Albert szegedi egyetemi tanárnak Nobel-díjjal való kitüntetéséről. Azonnal jelentést tettem az örömdetes hírről a kormányzó úr főméltóságának, majd értesítettem Darányi Kálmán miniszterelnök urat. Egyben elsőnek gratuláltam Szent Györgyi professzornak, a világhírű magyar tudósaknak.

— Az örömhírt dr. Beznák Aladár egyetemi tanár közölte velem, aki ezidőszelint Stockholmban tartózkodik. Felesleges volna hangsúlyoznom, milyen nagy örömmel és büszkeséggel tölt el a magyar tudománynak ez a világraszóló diadala és különös örömmre szolgál az a körülmény, hogy magam Szent Györgyi Albertben mindig a mi tudós életünk egyik legkiválóbb egyéniségét becsültem. Szent Györgyi professzor tudományos kutatásainak eredményei annyira közismertek, hogy ezekről ezuttal külön szólni feleslegesnek tartom.